

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра журналістики та філології

**ВИЖИТИ В МАРІУПОЛІ:
ДОБІРКА АВТОРСЬКИХ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ
Survive in Mariupol: The Collection of Journalistic Author`s Materials**

Кваліфікаційна робота
Освітнього ступеня «бакалавр»
Студентки спеціальності «Журналістика»
освітньої програми «Журналістика»
групи ЖТз-81с

Бірюк Аліни Олександрівни

Науковий керівник –
Воропай Світлана Валеріївна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
журналістики та філології СумДУ

Суми 2022

Бібліографічний опис

Бірюк А. О. Вижити в Маріуполі: добірка авторських журналістських матеріалів [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр; спец: 081 – журналістика / А. О. Бірюк; наук. керівник С. В. Воропай. – Суми: СумДУ, 2022. – 22 ст.

У роботі на основі розповідей маріупольців зібрані авторські журналістські матеріали про життя в окупованому місті.

Ключові слова: Маріуполь, війна, окупаційні міста, журналістські матеріали.

ЗМІСТ

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС	2
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ВСТУП	4
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	10
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ	11
1. Історія Олени із Маріуполя зі щасливим кінцем	11
2. Початок пекла зі слів Дарії з Маріуполя	13
3. Ігор, 24 роки, втратив свою сім'ю	15
ВИСНОВКИ	17
ДОДАТКИ	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

Вплив засобів масової інформації в Україні набирає обертів із кожним роком на тлі тривожних політичних подій, починаючи з окупації Криму, початком проведення антитерористичної операції у 2014 році і до сьогодні – повномасштабною війною, зумовленою відкритим воєнним нападом Росії за підтримки Білорусії на Україну, початим о 3:40, 24 лютого 2022 року. Українські журналісти висвітлюють бойові дії на власній території на різних платформах, сайтах, газетах, аби Всесвіт знав правду про життя українців у цей скрутний час. Підтримка країн Євросоюзу і не тільки безцінна. Увесь світ транслює події загарбницької війни на території України та допомагає українцям в усіх аспектах.

Завдяки спротиву української армії та сил самооборони вже в перші дні агресії російська армія зазнала значних втрат у живій силі та техніці. У своїй новітній історії, за оцінками України, Росія в усіх війнах, які вона вела, ще не зазнавала навіть приблизно таких великих втрат за такий короткий час. За визнанням західної розвідки, Росія зустріла сильніший, ніж очікувала, опір [2], що зумовило матеріально-технічні проблеми для її військ, нестачу пального, боєприпасів і продовольства, підрив бойового духу нападників. Швидке об'єднання країн світу для допомоги Україні, як і запровадження потужних санкцій проти Росії, стало несподіваним ударом для країни-агресора. За даними ООН, за 13 травня країна-агресор Росія втратила близько 26900 одиниць особового складу військових, також окупанти зазнають чималих втрат військової техніки.

Почалася все після тривалого нарощування російських військ з листопада 2021 року вздовж кордону України з РФ і Білоруссю та визнанням органами влади Росії 21 лютого 2022 року терористичних утворень на території України — так званих «ДНР» і «ЛНР» — як державних утворень. Неодноразово різні ЗМІ, західні та українські політики розцінювали накопичення російських військ біля кордонів з Україною з листопада 2021

року як підготовку Росії до війни з Україною. Офіційні представники Росії всіляко заперечували у своїх заявах, що Росія планує чи має намір напасти на Україну. Практично одночасно Збройні сили Російської Федерації почали неприховане перекидання додаткових військ на окуповані території Донецької й Луганської областей.

Близько 4 години ранку за київським часом 24 лютого президент Російської федерації Володимир Володимирович Путін оголосив «спеціальну воєнну операцію», з метою нібито «визволення українців від нацистів та демілітаризації України». Із прикордонних міст, таких як Харків, Чернігів, Суми, Донецька та Луганська області чулись вибухи. Було нанесено ракетні удари не тільки по військовим об'єктам, а й по цивільним по всій Україні. З перших днів країна-агресор порушує всі правила ведення воєнних дій. Крім того, веде пропаганду впливом засобів масової інформації на жителів Росії.

Ще з початку антитерористичної операції 2014 року в окупації були Автономна Республіка Крим, деякі міста Донецької та Луганської областей. 6 березня 2022 року з метою відзначення подвигу, масового героїзму та стійкості громадян, виявлених у захисті своїх міст під час відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України Президент Володимир Зеленський нагородив відзнакою «Міста-герої України»: Волноваха, Гостомель, Маріуполь, Харків, Херсон, Чернігів. 24 березня 2022 року до даного списку приєдналися Буча, Ірпінь, Миколаїв, Охтирка. Ці міста мужньо тримають напад окупантів, які безжалісно нищать їх інфраструктуру, цивільні будинки, під авіаудари потрапляють навіть лікарні, школи та дитячі садочки.

Актуальність теми: війна на території України є однією з найактуальніших тем на сьогоднішній день. Маріуполь – місто, яке згадується щодня, у кожному випуску новин, знаходиться в оточенні майже з перших днів війни. Місто майже зрівняне з землею, ледь не кожна будівля зазнала пошкоджень від ворожих обстрілів. У блокадному Маріуполі досі

залишаються близько 120 тисяч жителів, чекаючи евакуації, ще приблизно 60 тисяч людей перебувають на околицях міста.

Саме з містом Маріуполь пов'язані найзапекліші події цієї війни таких, як бомбардування будівлі Драматичного театру, де було обладнане бомбосховище для місцевих жителів. За оцінками місцевої влади, у будівлі драмтеатру ховалися понад 1000 людей, щонайменше 300 з них загинули та маріупольської лікарні №3, на території якого розміщено один із пологових будинків.

Російська сторона пропагандує звинувачення Києва, зокрема військових, таких як бійців «Азова» у використанні містян Маріуполя як живий щит, паралельно відмовляються нести відповідальність за нанесення ударів по житловим будівлям та інфраструктурі, називаючи це все провокацією української влади.

Від початку війни частина населення змогла виїхати з міста гуманітарними коридорами у бік Росії та України, але ще у двадцятих числах березня в місті без їжі, води й світла залишалися 100 тисяч людей, зі слів президента України Володимира Зеленського. Люди переховувалися у бомбосховищах, ділилися один з одним продуктами, ліками, разом готували, разом плакали та сміялися у хвилини тиші. У великому місті, де мешкало півмільйона незнайомців, за часи блокади народ об'єднався та став єдиною могутньою сім'єю.

Близько 84 тисячі маріупольців залишились без домівок, адже місто майже зрівняно з землею. Від бомбардувань росіянами у Маріуполі пошкоджено 90% будівель. При цьому 40% житлового фонду знищено повністю. Майже половина житлових будинків у Маріуполі вже не можуть бути відновленими.

Особливості авторського задуму: зображення життя цивільного населення в окупованому місті Маріуполь до та під час війни зі слів самих маріупольців. Увесь світ допомагає Україні, розповсюджує інформацію, і

прогрес буде очевидним. «Завдяки діям українських військових – Збройних Сил України, розвідки, перемовної групи, Міжнародного комітету Червоного Хреста і ООН, ми маємо надію, що вдасться зберегти життя наших хлопців. Серед них є важкопоранені, їм надається допомога. Хочу підкреслити: українські герої потрібні Україні живими. Це наш принцип. Думаю, що ці слова зрозуміє кожна адекватна людина», говорить президент України Володимир Зеленський у зверненні за 17.05.2022 рік [4].

Мета кваліфікаційної роботи полягає у створенні добірки авторських журналістських матеріалів про життя мешканців Маріуполя під час воєнних дій, історії з вуст самих маріупольців, написані з метою деблокади міста: визволення цивільного населення, допомога військовим та порятунок «Азовсталі».

Для досягнення мети дипломної роботи поставлено такі **завдання**:

- обґрунтувати актуальність теми про визволення Маріуполя;
- проаналізувати інформаційні журналістські матеріали в інтернет-ЗМІ з огляду на їх достовірність;
- створити авторську добірку матеріалів про життя цивільних в Маріуполі.

Інфопривід: засобами масової інформації велику увагу зосереджено на військових подіях конфлікту між Україною та Російською Федерацією. Зокрема часто згадуються окуповані міста та райони, та місцевості, куди росіяни направляють найбільші сили, аби загарбати території, такі як Луганська і Донецька області.

До війни місто прогресувало, розвивалося; люди були заклопотані своїми справами, кожен мав певну ціль і мету. Хтось навчався і мріяв отримати диплом з відзнакою, хтось був націлений на підвищення на роботі та стати успішним кар'єристом, хтось кохав, був занурений з головою у розвиток і навчання своїх дітей, а хтось підтримував домашній затишок і клопотався побутовими справами. Всі люди різні, але всі хотіли одного –

бути щасливими, жити у мирі та злагоді. Але 24 лютого життя маріупольців поступово почало перетворюватись на пекло.

Про місто Маріуполь чути на всіх платформах ЗМІ не лише українських, а й на каналах європейських країн. Історії людей, яким пощастило вижити, або ж виїхати з окупаційних територій вражають увесь світ. Саме ці історії і будуть взяті за основу написання даної роботи.

Структура. Дипломна робота складається із пояснювальної записки, інформаційного продукту, висновків і додатків. Пояснювальна записка містить вступ, де визначається актуальність роботи, її мета, завдання, особливості авторського задуму та інфопривід; обґрунтування інформаційного продукту. Список використаних джерел. Інформаційний продукт – це добірка журналістських матеріалів, а саме історії з вуст маріупольців про їх життя в окупаційному місті. Висновки містять узагальнення за результатами виконання завдань кваліфікаційної роботи. Загальний обсяг роботи 28 сторінок.

Джерела фактів. Так, як до війни моя трудова діяльність була напряму пов'язана з містом Маріуполь, я знаю багато корінних маріупольців, з якими й на зараз під час воєнного стану маю тісний контакт і зв'язок. Усі історії є реальними подіями, сформовані на основі розмов із жителями міста, яким вдалося покинути окупаційні території та залишитися у безпеці.

Ідея полягає у висвітленні воєнних подій в окупованому Маріуполі у формі подання журналістських матеріалів у жанрі сторітеллінг.

Поступовий перехід журналістики в цифрове поле поки що не змінив кардинальним чином її структуру: віртуальні сторінки, як і друковані, продовжують наповнюватися новинними, аналітичними та художньо-публіцистичними матеріалами. Новина, огляд та історія мають стабільний попит масової аудиторії. Єдине, що змінюється, так це форма подачі матеріалів: стираються межі чистих жанрів – нотатки, коментарі, звіти, статті; тексти дедалі більше відрізняються жанровим синкретизмом. Художня публіцистика, представлена раніше в таких формах, як замальовка,

нарис, авторські замітки, сімейні історії, мемуари, вбирає всі ознаки окремих жанрів і зміцнює своє наративне ядро. Сьогодні формат історії у медіасфері все частіше називають сторітеллінгом.

Як зазначає В.С. Варакін, журналістику загалом можна назвати соціальною системою сторітеллінгу. Вона розповідає історії про суспільство, виходячи з того, що суспільство розповіло їй. Саме так, через журналістські історії, що репрезентуються у засобах масової інформації, відтворюється та осмислюється соціальна дійсність. Саме так суспільство розуміє себе [3].

З одного боку, очевидно, що новина є наратив, а висвітлення поточних подій є процесом створення та розповідання історій, що формують спільні для всіх знання, які допомагають публіці встановлювати один з одним специфічні зв'язки, що в кінцевому підсумку ведуть до пошуку загальних смислів, самоідентифікації та визначення свого місця у світі [1]. Але з іншого боку, справедливо й те, що наративний журналістський текст має суто особистісне – авторське – наповнення. Отже, як підкреслює О.Р. Самарцев, виробляє його не новинна журналістика, а публіцистична [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алгаві Л.О., Аль-Ханакі Д.А-Н. Лінійний та нелінійний наратив у новинній журналістиці // Горизонти світової журналістики: історія та сучасність: збірник наукових статей / відп. ред. О.В. Мартиненко. Москва: РУДН, 2015. С. 12-18.
2. [War in Ukraine - YouTube](https://www.youtube.com). www.youtube.com. Архів [оригіналу](#) за 2 березня 2022. Процитовано 2 березня 2022.
3. Варакін В.С. Сторітелінг як інструмент інформаційного моделювання соціальної дійсності // Соціальна місія журналістики: реалії та прогнози: матеріали міжвузів. наук.-практ. конф. / Упоряд., відп. ред. О.В. Третьякова. Архангельськ, 2014. С. 92-99.
4. Звернення Президента України Володимира Зеленського за підсумками 82-го дня війни [Електронний ресурс] // www.youtube.com. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=uQuCB7bQp4Q&t=2s>
5. Самарцев О.Р. Творча діяльність журналіста: нариси теорії та практики: Навч. допомога. М.: Академічний проект, 2009. С. 290-293, С. 292.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Історія Олени із Маріуполя з щасливим кінцем

« Я змінилась 24 лютого 2022 року.»

Нас розбудив телефонний дзвінок рано вранці, а слова: «Почалась війна», досі лунають в моїх вухах. Перші декілька днів були як в тумані: ми зібрали якісь елементарні речі, закупились продуктами і не розуміли, що буде далі.

Через три дні вимкнули воду, світло, газ. В квартирі було дуже зимно, а у підвалі ще гірше. Ми спали в одязі і шапках. Поступово закінчувались продукти.

До 2 березня у нас був хліб, далі ми викручувались як могли. З питною водою теж було важко. Топили сніг, ходили до колодязя та навіть зливали воду з батарей. Розводили на вулиці багаття, варили каші, був чай ...

Боротьба за життя чи виживання, як не назви це було так ...

Цілими днями були обстріли і вибухи. Самими страшним були авіаудари - кожні півгодини російський літак заходив на два круги і на другому бомбив. Після цього ми знали, що в нас було знов півгодини на те, щоб вийти з укриття і щось зробити. Не завжди вдавалося встигнути вчасно сховатися в укритті, тому коли я знову чула гул літака в голові завжди були такі думки - куди зараз впаде бомба, на нас чи десь в іншому місці? Але настрашнішим було те, коли дізналися про обстріл пологового будинку. Тоді ми остаточно вневнелись у безлюдності цих «тварин».

Спалені машини, будинки, трупи та постійні постріли і вибухи. Це був не фільм жахів, а наша реальність.

Я лягала спати і не знала чи побачу зранку свою дитину. Ми чекали зелених коридорів. Але очікування були вічними, а останні сили вже відходили. Тому ми вирішили їхати самі. Біля драмтеатру познайомилися з іншими людьми, які теж вирішили виїзжати, а по дорозі до нас приєднувались інші машини. І так ми їхали колонною близько 50 машин.

Їхати під постріли, вибухи, звуки літаків?

Страшно, але ще страшніше залишатись.

Дорога була пекельною, на межі життя і смерті. Особливо страшно було на блок - постах, тому що ми не знали чи пропустять нас чи розстріляють. Потім було заміноване поле біля Василівки. Місцевий житель пояснив нам як правильно їхати, щоб не натрапити на міни. У наступному населеному пункті нам сказали зупинитися, виключили фари і чекати на наших військових. Коли ми їх побачили, ми майже стрибали від щастя! Але це ще був не кінець!

Ми були на лінії розмежування і почалися обстріли з обох сторін. Це було дуже страшно. В один момент я просто подумала, невже це кінець? На щастя, через півгодини постріли закінчились і військові наказали нам їхати далі. Ми їхали вночі, без фар, люди не витримували морально та фізично! Траплялися аварії. Ця пекельна дорога була довжиною в 14 годин. А коли ми дібрались до центру біженців в Запоріжжі я просто беззвучно плакала. Я не вірила, що ми вибрались...

Чорний хліб ще ніколи не був для мене таким смачним...

Далі була повна невідомість. Так, ми живі, але що робити? Поневіряння по Україні привели нас до центру для біженців у невеличкому селі на західній Україні. Так ми й почало облаштовувати своє нове життя.

Початок пекла зі слів Дарії з Маріуполя

24 лютого 2022, я прокинулася о 6.15 ранку (прокинулася рано, тому що мені потрібно було сходити за місцем роботи, щоб забрати свою трудову, я в декреті, тому мені зателефонували в останній момент, мабуть, коли згадали).

Поруч мирно посопувала дочка, а на сусідньому маленькому дивані – чоловік.

Ми, 21 лютого, переїхали з орендованої квартири в наш дім, який знаходився в самому розпалі ремонтних робіт. Але прибудована колись дідусем мого чоловіка кухня, в принципі, була придатна для проживання. Приміщення велике, містило в собі і кухонний гарнітур, і холодильник, і величезний обідній стіл, і 2 невеликі дивани, на яких ми спали. В тісноті та не в образі, як то кажуть. Ця фраза буде звучати з вуст маріупольців ще дуже довго.

А переїхали ми так швидко до невідремонтованого будинку лише з однієї причини.

Причиною мого страху стало життя нашої доньки.

Ситуація у країні вже була дуже напружена.

Ми, зрозуміло, до останнього не вірили, що щось може бути таке. Все-таки живемо в цивілізованому світі, яка, до дідька, війна ... але, береженого, Бог береже.

А будинок наш старовинний, купецький. У ньому великий, глибокий підвал. Колись, дідусь мого чоловіка, Царство йому небесне, зробив там комфортне місце відпочинку. Можна сказати, ціле бомбосховище, з вентиляцією, металевими дверима та запасами провізії. Як же він нам допоміг цим підвалом.

Так ось, прокинулася я, взяла телефон і ... серце шалено заколотилося так, що здавалося, вирветься з грудей! Війна! Що робити?!

Все це робила максимально тихо, аби не розбудити доньку. Гриша схопився, не міг повірити, що я кажу.

Відразу у телефон. Так, все виявилось правдою.

24 лютого 2022 року, російська федерація, розпочала повномасштабну війну проти України та українського народу.

У паніці я не розуміла, що робити. Адже мені треба було забрати трудову.

Дзвоню дівчині з роботи. Вона відповідає, що їм сказали до 9 ранку сидіти вдома. І що вона мені обов'язково зателефонує після 9-ти, чи потрібно мені приходити чи ні.

Ніхто мені не зателефонував більше. Трудову я не забрала. Ніхто більше не виходив працювати. Це і був початок жаху.

Я не розуміла, що робити, чи потрібно виїжджати з міста, чи це все минеться. Але мені було страшно за життя доньки, тому в перші дні, ми зібрали речі, і вирішили їхати до Вінниці (там живе моя тітка). Але нам не пощастило виїхати в перший день війни.

У доньки вперше стався епілептичний напад. Звичайно, що ми повезли її до лікарні. Саме там вже о тринадцятій годині дня ми побачили перші тіла загиблих від авіаударів. Це була страшна картина, тоді я почала розуміти. Що буде пекло, тому о дванадцятій годині наступного дня ми вже прямували до родичів, на щастя, виїхали без перешкод.

Ігор, 24 роки, втратив свою сім'ю

«Я втратив сім'ю через невіру в реальність», - саме ці слова Ігор закарбував у своїй голові і звинувачує себе у смерті близьких.

Коли я почув вибухи 24 лютого моя дружина з донькою ще спали, але я одразу кинувся до телефону і всі новинні канали писали про одне: повномасштабне вторгнення Російської Федерації до України.

Я не став вивозити свою сім'ю з міста, бо їхати фактично було нікуди. Та і я сподівався, що це все максимум на тиждень, а потім далі будемо жити, як і жили. Але не склалося, як гадалося.

28 лютого снаряд потрапив у сусідній будинок. Нам повибивало вікна і я молився Богу, аби наступний удар був нанесений не по нашій багатоповерхівці. Тоді я зрозумів, що ми їдемо з міста, не важливо куди, головне виїхати. Але місто було заблокованим і з виїздом були складнощі.

З початку березня, місто вже було у повній блокаді. Обірвали світло, газ, водопостачання. Зв'язок був лише в одному місці і там купа людей, що намагалися додзвонитися своїм рідним і близьким з інших міст. І обстріли лунали щохвилини, перебувати було небезпечно. Дуже багато мирного населення помирало, їх ховали у спільні могили. Я хвилювався за свою родину.

Ми переховувалися у підвалі нашого будинку. Було холодно, ночами навіть морозно. Продуктами ділилися всі сусіди. Ми об'єдналися, стали однією сім'єю. Разом готували їжу на вогнищі. Зазвичай чоловіки займалися приготуванням їжі та забезпеченням тепла. Жінки загалом приділяли свою увагу дітям, вони були всі налякані, тому дівчата розважали їх піснями, іграми, розповідали на ніч казки, та й самі намагалися відволіктися від звуків вибухів.

Було оголошено декілька зелених коридорів, але перші з них біли обстріляні, окупанти не дотримувались жодних правил тиші, тому мені було страшно вивозити свою сім'ю саме цими коридорами, але інших варіантів я не бачив.

14 березня знову був зелений коридор. Ми змогли піднятися швидко до квартири, аби зібрати хоч якісь речі першої необхідності. І прямували до точки збору, звідки нас мали забирати.

Мене нікуди не пропускали, тому я посадив до автобусу доньку з дружиною і проводжав їх поглядом. А сам продивлявся карту Маріуполя, відшукуючи якісь обхідні шляхи виїзду з міста.

Окупанти пропонували вивезти мене до Росії, але я відстоював позицію, що хочу залишитися у місті. Я не агресував на них, тому вони просто відпустили мене, дозволивши залишитись у місті.

Мої сусіди зібрались на автівці виїжджати до Бердянську, там були одні жінки, так як чоловіка вже не було в живих. Вони запропонували мені бути за кермом і намагатися виїхати. Як нам мало пощастити, але вночі нам вдалося полями виїхати з міста. Дорога була страшною, обстріли не припинялися, і страх того, що нас спіймають і просто вб'ють був неймовірним.

Коли ми приїхали до Бердянську, я першочергово зателефонував до дружини. Голос у неї був сам не свій. Я спочатку коротко розповів, що перебуваю не в Маріуполі, живий і проживаю у родичів наших сусідів. На радощах, що вони у безпеці почав запитувати за донечку, але у відповідь я чув лише гіркі сльози і схлипування. Вона довго не могла мені відповісти на моє питання. Я рознервувався, і просто почав ледь не кричати у слухавку чи жива моя донька. Жінка розповіла, що знаходиться у Запоріжжі у лікарні, вони потрапили під обстріли, і малечі обломок прилетів у саме серце, вона померла на місці. А дружина у тяжкому стані опинилася у лікарні.

Потім зрозумів, чому вона зі мною майже не спілкувалася, а лише плакала, я ніколи собі не пробачу, що відпустив їх самих. І я розумію, що це не моя провина, але доньку повернути я не зможу і попереднє життя я також не поверну...

ВИСНОВКИ

У ході роботи були виконані всі поставлені завдання. Ми визначили, що актуальність теми визволення міста Маріуполь є високою, так як тисячі людей помирають не лише від постійних обстрілів та бомбардувань, а й від нестачі елементарних речей для життя, таких як вода, їжа, електроенергія, опалення. В місті відбувається повний геноцид українців та страшна гуманітарна катастрофа. На зараз в Маріуполі триває нетиповий для мирного життя рівень смертності. Багато людей середнього віку помирає. Рівень смертності такий, що на місці ексгумованих могил в дворах одразу виникають нові. Сумний потік смерті не спадає. Люди гинуть від наслідків окупації. Нервові зриви, відсутність медичного сервісу, антисанітарія та знищений імунітет, через голод.

Україна неодноразова просила НАТО закрити небо, але всі прохання та звернення були проігноровані. Президент України Володимир Зеленський звертався про допомогу до країн ЄС, і, дійсно, Україні було надано як гуманітарну, так і військову допомогу. Країни Євросоюзу привітливо зустрічають українців, допомагають їм облаштуватися на місці. Ми маємо надзвичайну підтримку усього світу, але Маріуполь залишається в оточенні окупантів і до сьогодні.

Ми розглянули 5 історій людей, яким вдалося вижити, врятувати себе та своїх рідних. У кожній із розповіді відчувається біль, смуток, страх та одночасно, найважливіше – сміливість і нескореність. Це люди, які зі своїми сусідами об'єдналися в єдине ціле, боролися за кожну хвилину свого життя. Вони не мали змоги міцно поспати у теплій квартирі, їсти червону рибу на ранок та пити свіжозварену каву. Їх ціль була вижити, вистояти і не зламатися. Саме тому маріупольці ловили голубів на подвір'ї, готували їх на вогнищі посеред двору, добували воду шляхом танення снігу, який просто лежав пагорбами біля бомбосховищ. Ховали своїх рідних, друзів і близьких у братські могили посеред свого ж подвір'я. Вони не знали, чи прокинуться

знову після того, як захочуть відпочити, чи закінчиться цей страшний сон найближчим часом, чи зможуть втекти з міста і жити по-новому.

Створена добірка матеріалів слугує підтвердженням усієї катастрофи в окупаційному Маріуполі. Місто, дійсно, ледь не зрівняне з землею, майже не залишилося неушкоджених будівель та уцілілих доріг. «Руський мір» знищив життя людей і дотепер не полишає своєї цілі – присвоїти території міста Російській Федерації. Ми не можемо перебачити дату закінчення війни та визволення українських міст від загарбників, але кожен має право на висловлення своєї думки та підтримку допомоги окупаційним містам.

ДОДАТКИ

Додаток А

Мешканці Маріуполя ховаються у підвалі житлового будинку.

https://cdn.abo.media/upload/article/o_1ftuq6ff4148i1fn71i6gi8kfua1k.jpg

https://gdb.voanews.com/03a80000-0aff-0242-f8ca-08da1fc86e09_w1597_n_r1_st_s.jpg

Маріупольці готують їжу на вогнищі.

Обстріл пологового будинку у Маріуполі

<https://klymenko-time.com/wp-content/uploads/2022/03/mariupol-roddom.jpg>

